

شیوه مواجهه معصومان^{علیهم السلام} با اختلافات همسران

حسین قاضی خانی

www.ketab.ir

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

شیوه مواجهه معصومان علیه السلام

با اختلافات همسران

حسین قاضی خانی

ناشر

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

وابسته به دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم

تهیه

پژوهشکده تاریخ و سیره اهل بیت علیه السلام

سرپرستار

محمدباقر انصاری

ویراستار

وحید حامد

لیتوگرافی، چاپ و صحافی

چاپخانه مؤسسه بوستان کتاب

چاپ اول: پاییز ۱۴۰۰

شمارگان: ۳۰۰

قیمت: ۱۰۰ تومان

عنوان: ۷۱۶؛ مسلسل: ۱۱۰۳

نشانی

قم، خیابان معلم، ساختمان ستاد دفتر تبلیغات اسلامی،

نشر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

تلفن و دورنگار: ۳۷۸۳۲۸۳۳ - ۰۲۵

ص.پ: ۳۷۱۸۵/۳۶۸۸

کدپستی: ۳۷۱۵۶۱۶۵۹۱

مراکز پخش

۱. قم، میدان شهدا، تلفن و دورنگار ۳۱۱۵۱۲۵۰ - ۰۲۵

۲. تهران، خیابان انقلاب، روبروی در دانشگاه تهران،

پاساژ فروزنده، طبقه همکف، واحد ۳۱۲، تلفن:

۰۲۱ - ۶۶۹۵۱۵۳۴

وبگاه: www.pub.isca.ac.ir

رایانامه: nashr@isca.ac.ir

فروشگاه مجازی نشر: www.shop.isca.ac.ir

فروشگاه نشر دیجیتالی: www.pajooahaan.ir

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

وضعیت فهرست‌نویسی:

یادداشت:

یادداشت:

موضوع:

شناسه افزوده:

رده‌بندی کنگره:

رده‌بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

قاضی خانی، حسین، ۱۳۵۶ -

شیوه مواجهه معصومان علیه السلام با اختلافات همسران: حسین قاضی خانی؛ تهیه پژوهشکده

تاریخ و سیره اهل بیت علیه السلام

قم: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، معاونت پژوهشی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ

اسلامی، ۱۴۰۰

ص ۳۱۲

۱۰۰۰۰۰۰ ریال:

فیبا

کتابنامه: ص. [۲۷۳] - ۲۸۶؛ همچنین به صورت زیرنویس

نمایه

زناشویی -- اختلاف -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

زناشویی -- ارتباط -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام

زناشویی (اسلام) -- احادیث

دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، معاونت پژوهشی، پژوهشگاه علوم و فرهنگ

اسلامی، پژوهشکده تاریخ و سیره اهل بیت علیه السلام

BP ۲۵۳/۲

۲۹۷/۷۲۵

۸۵۶۱۶۴۰

۱۳		سخنی با خواننده
۱۷		مقدمه

فصل اول: کلیات

۲۱		۱. تبیین مسئله
۲۳		۲. ضرورت‌ها و اهداف
۲۴		۳. پرسش‌ها
۲۴		۴. روش پژوهش
۲۵		۵. پیشینه
۲۷		۶. نگاهی به منابع
۲۸		۶-۱. کهن‌نگاشته‌های حدیثی
۲۸		۶-۲. منابع تفسیری
۲۹		۶-۳. منابع شرح حال‌نگارانه
۲۹		۶-۳-۱. منابع صحابه‌نگاری
۳۰		۶-۳-۲. منابع سیره‌نگاری
۳۰		۶-۳-۳. منابع نسب‌نگارانه
۳۰		۶-۳-۴. منابع رجالی

۷. نگاهی به مفاهیم ۳۱
- ۷-۱. تعارض ۳۱
- ۷-۲. تضاد ۳۲
- ۷-۳. تنش ۳۲
- ۷-۴. اختلاف ۳۲
- ۷-۵. مواجهه ۳۳
۸. نگاهی به بسترها و عوامل اختلاف همسران در روزگار معصومان علیه السلام ۳۴
- ۸-۱. مسئله حق انتخاب همسر ۳۵
- ۸-۲. اختلافات برآمده از صفات فردی ۳۶
- ۸-۳. جایگاه هم‌نشانی ۳۸
- ۸-۴. ارتباطات ۳۸
- ۸-۵. روابط جنسی ۳۹
- ۸-۵-۱. باورداشت‌های مذهبی‌نمای معارض با ارتباط زناشویی ۴۰
- ۸-۵-۲. پناه قرار دادن عبادت برای فرار از وظایف زناشویی ۴۱
- ۸-۵-۳. لغزش در پابندی به حریم زناشویی ۴۲
- ۸-۶. مسائل مالی ۴۳
- ۸-۶-۱. مسائل مالی به عنوان حقوق واجب ۴۳
- ۸-۶-۲. مسائل مالی فراتر از حقوق واجب ۴۴
- ۸-۷. ساماندهی امور منزل ۴۴
- ۸-۸. حق‌انگاری‌های ناصواب ۴۶
- ۸-۹. افراط و تفریط در غیرت‌ورزی ۴۶
- ۸-۱۰. مسائل زندگی چندهمسری ۴۷

فصل دوم: پیشگیرانه‌های قبل از عقد

۱. انتخاب همسر حق زوجین ۵۰
۲. بایسته‌هایی در انتخاب ۵۳
- ۲-۱. بایسته‌های جسمانی ۵۴
- ۲-۲. بایستگی‌های اخلاقی ۵۷
۳. رعایت کفو بودن ۶۱
- ۳-۱. هم‌شانی در ایمان ۶۲
- ۳-۲. تناسب اخلاقی ۶۴
- ۳-۳. هم‌شانی عقیدتی ۶۶
- ۳-۴. توجه به توان اقتصادی ۶۷
- ۳-۵. هم‌شانی در پاکدامنی ۶۹
- ۳-۶. ملاک نبودن هم‌شانی شرافت اجتماعی ۷۰
- ۳-۷. تأملی در پاسخگویی جنسی ۷۳
۴. چگونگی شروط هنگام ازدواج ۷۴
۵. توجه به فرهنگ ازدواج ۷۶
۶. توجه به رضایت خانواده‌ها ۷۹

فصل سوم: راهکارهای پیشگیری از بروز تنش در زندگی مشترک

۱. ابراز علاقه به همسر ۸۱
۲. صبر و گذشت ۸۴
۳. وفای به عهد ۸۵
۴. همدردی در ناگواری‌ها ۸۷

۵. اهمیت به نظر همسر در کنار نظارت ۸۸
۶. تعاملی فراتر از وظایف ۹۴
- ۶-۱. پاسخگویی به نیازهای جنسی ۹۷
- ۶-۲. حفاظت از حریم زناشویی ۱۰۲
- ۶-۳. همراهی همدلانه ۱۰۴
- ۶-۴. ترغیب مردان به همکاری در منزل ۱۰۶
- ۶-۵. رعایت جانب مسائل مالی ۱۰۹
- ۶-۶. برخورد عملی فقط در خانه ۱۱۱
- ۶-۷. نرم‌خویی و گذشت ۱۱۲
۷. نهی از کوتاهی در وظیفه زناشویی به بهانه عبادت ۱۱۶
۸. درآمد و هزینه‌کرد نیازمند تعامل همسران ۱۲۰
- ۸-۱. توصیه‌هایی به مردان ۱۲۱
- ۸-۱-۱. سخن از پاداش هزینه‌کرد برای خانواده ۱۲۱
- ۸-۱-۲. نهی از سربار بودن بر خانواده ۱۲۳
- ۸-۱-۳. گشاده‌دستی بر خانواده ۱۲۴
- ۸-۲. رهنمودهایی برای بانوان ۱۲۵
- ۸-۲-۱. مقدم‌داشتن همسر در کمک مالی ۱۲۵
- ۸-۲-۲. در تنگنا قرارندادن مردان ۱۲۶
- ۸-۳. توصیه‌ای مشترک؛ رعایت توازن در درآمد و خرج ۱۲۷
۹. پرهیزدادن از غیرت‌ورزی نابجا ۱۲۸
۱۰. احترام به حق مالکیت زن ۱۳۰
۱۱. مسئله مهریه ۱۳۲

سخنی با خواننده

ازدواج آغاز مرحله جدیدی در زندگی انسان و گامی مهم برای رسیدن به کمال است. زن و مرد با تشکیل زندگی مشترک، هویت جدیدی برای خود می‌سازند و در راهی گام می‌گذارند که بمودن موفقیت‌آمیز آن جز با همراهی و همدلی امکان‌پذیر نیست. این در حالی است که در روابط اجتماعی، تعارض و اختلاف امری طبیعی بوده و دامن زندگی خانوادگی را نیز می‌گیرد و خانواده به عنوان کوچک‌ترین نهاد اجتماعی - به دلیل ماهیت تشکیل دهنده آن - همیشه بستر آرامی نداشته و با ناملایماتی روبرو خواهد شد که در صورت مدیریت صحیح، نه تنها مانعی بر سر راه تکامل انسان‌ها نیست، بلکه می‌تواند زمینه‌ساز پیشرفت آنها باشد. بر همین اساس امروزه نهادهای گوناگون برای مقابله با این بحران‌ها تلاش کرده و بر آن‌اند با راهکارهایی خانواده‌ها را در برون‌رفت از مشکلات این‌چنینی یاری رسانند. در این میان آموزه‌های دینی برآمده از دستورهای قرآن کریم و سیره پیامبر ﷺ و اهل بیت ﷺ می‌تواند در هدایت جامعه برای مواجهه درست و بهنگام با اختلافات همسران راهگشا باشد. سیره و سخن معصومان ﷺ بیانگر آن است که آن بزرگواران هم به راهکارهای پیشگیرانه برای جلوگیری از اختلافات توجه داشتند و هم برای برون‌رفت از تنش‌های احتمالی پس از پیدایش اختلافات،

راه حل می‌داند. این در حالی است که جامعه نیازمند الگویی مناسب در این باره است.

پژوهشکده تاریخ و سیره اهل بیت (علیهم‌السلام) با هدف ارائه الگویی مناسب از سیره معصومان (علیهم‌السلام) این موضوع را در دستور کار قرار داده و آن را به دست یکی از پژوهشگران توانمند به سامان رسانده است. طبیعی است مقصود از این پژوهش، ارائه الگو از سیره معصومان (علیهم‌السلام) است و نویسنده محترم نیز به این توجه داشته و بدون ادعای تطبیق شرایط زمانی و مکانی، بلکه با توجه به تفاوت‌های یادشده به دنبال دستیابی به الگویی صحیح و برآمده از آموزه‌های دینی و ارائه مناسب آن به جامعه است.

بی‌گمان اجرای این پژوهش و غنای علمی آن مدیون تلاش‌های ارزنده نویسنده محترم جناب آقای دکتر حسین قاضی‌خانی، مدیر محترم گروه سیره اهل بیت (علیهم‌السلام) حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای ذاکری، ناظر ارجمند جناب آقای دکتر سیدحسین فلاح‌زاده، ارزیابان گرامی حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر محمدکاظم رحمان‌ستایش و سیدقاسم رزاقی، اعضای محترم شورای پژوهشی پژوهشکده آیت‌الله محمدهادی یوسفی غروی، حجج اسلام آقایان رمضان محمدی، علی‌اکبر ذاکری، سیدقاسم رزاقی، آقای دکتر نعمت‌الله صفری، فروشانی و دکتر سیدحسین فلاح‌زاده، رئیس محترم اداره پژوهش پژوهشکده حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای مهدی حیدری چراتی، کارشناس محترم گروه حجت الاسلام والمسلمین سیدرسول کاظمی نسب و جناب آقای مهدی بنی‌حسن است که جا دارد از زحمات و تلاش‌های همه این بزرگواران قدردانی به عمل آید.

همچنین از رئیس محترم پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی حجت الاسلام و

المسلمین جناب آقای دکتر نجف لک زایی و معاون محترم پژوهشی پژوهشگاه حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای یعقوب نژاد تشکر می‌کنم که بدون پشتیبانی و یاریگری بی دریغ و مؤثر آنان، پژوهش حاضر به سرانجام نمی‌رسید؛ همچنین از رئیس محترم قطب اخلاق، خانواده و سبک زندگی حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر مهدی علیزاده و نیز رئیس محترم میز تخصصی تحکیم نظام خانواده حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر محمدرضا سالاری که پیشنهاددهنده این طرح بودند.

نیز بایسته و شایسته است از رئیس محترم نشر پژوهشگاه جناب آقای انصاری و همکاران‌شان که فرایند آماده‌سازی اثر و چاپ و نشر آن را بر عهده داشتند، سپاسگزاری کنم.

پژوهشکده تاریخ و سیره اهل بیت علیهم‌السلام که در راستای حیات و بالندگی علم و دانش، آثار خود را در اختیار جامعه علمی قرار داده، پیشاپیش از انتقادهای و پیشنهادهای علمی همه استادان، صاحب‌نظران و پژوهشگران محترم استقبال می‌کند. امید است این فعالیت‌های علمی زمینه‌ساز رشد و پویایی دانش تاریخ و به دنبال آن تمدن اسلامی شود.

دکتر حمیدرضا مطهری

مدیر پژوهشکده تاریخ و سیره اهل بیت علیهم‌السلام